ଅଧ୍ୟାୟ ୫

ଇଣ୍ଡିଆ, ଅର୍ଥାତ୍ ଭାରତ

> ଭାରତରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସମୟରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଏବଂ ସାଂସ୍କୃତିକ ଏକକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ହିମାଳୟ ଏବଂ ଦୁଇ ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟରେ ମାନବଜାତିର ଏହି ମହାନ ଉତ୍ଥାନ ଘଟିଥିଲା ।
>
> - ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ

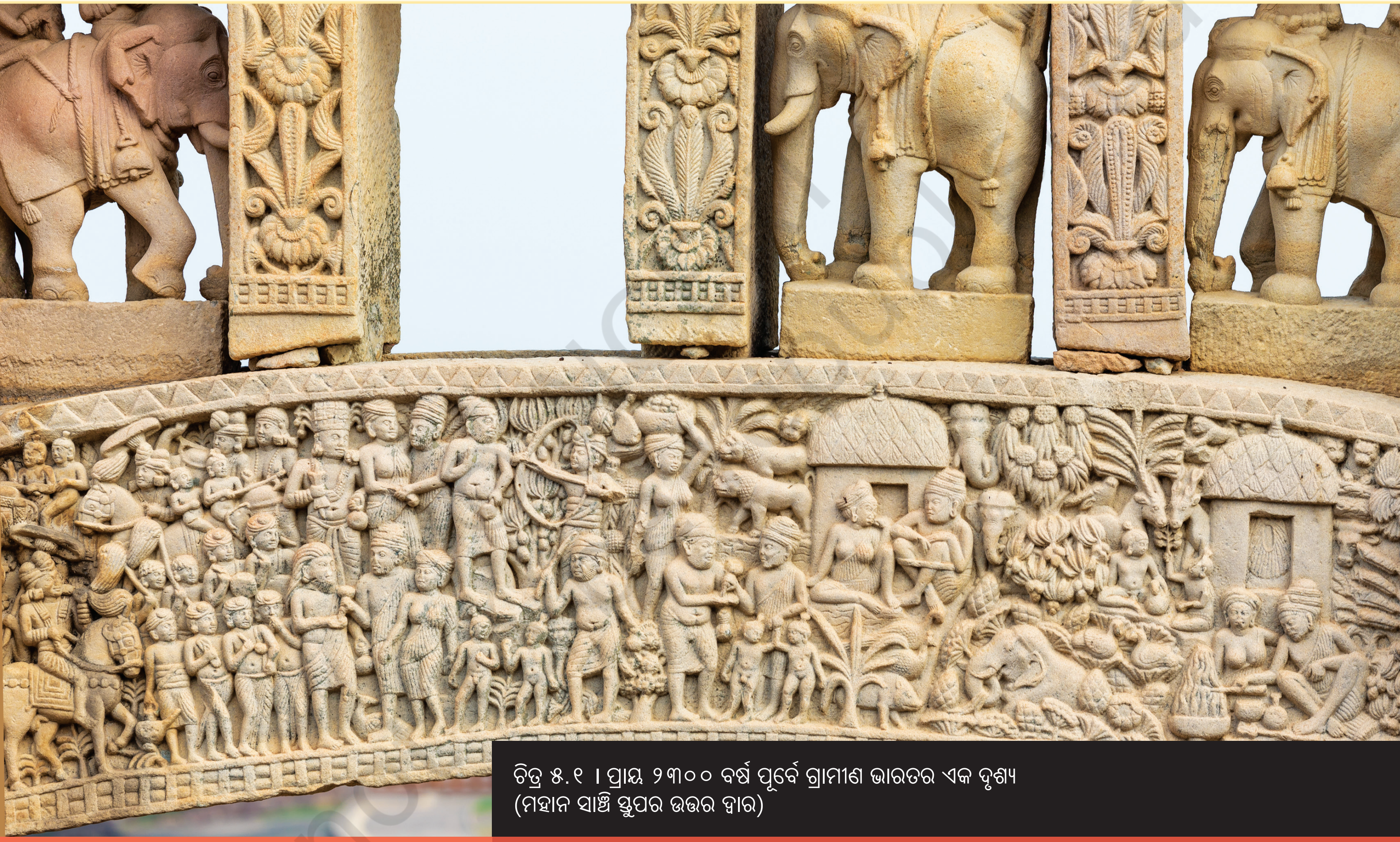

ଚିତ୍ର ୫.୧ । ପ୍ରାୟ ୨୩୦୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଗ୍ରାମୀଣ ଭାରତର ଏକ ଦୃଶ୍ୟ
(ମହାନ ସାଞ୍ଚି ସ୍ତୁପର ଉତ୍ତର ଦ୍ୱାର)

ବଡ଼ ପ୍ରଶ୍ନ ?

୧. ଆମେ ଭାରତକୁ କିପରି ସଂଜ୍ଞା ଦେବା ?
୨. ଭାରତର ପ୍ରାଚୀନ ନାମ ଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ଥିଲା?

0681CH05

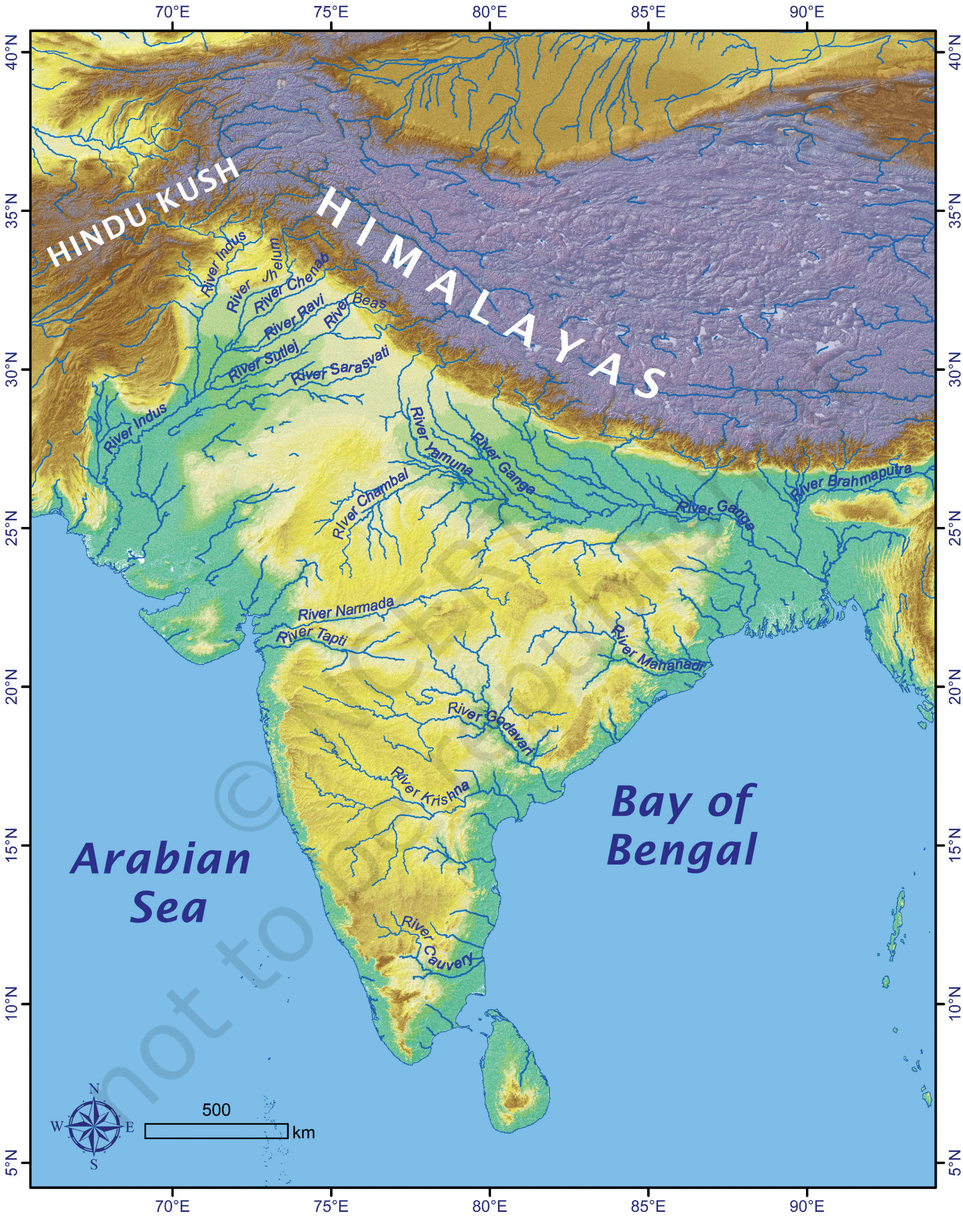

ଚିତ୍ର ୫.୨ । ଭାରତୀୟ ଉପମହାଦେଶର ଏକ ଭୌତିକ ମାନଚିତ୍ର, ଏହାର କିଛି ନଦୀ ସହିତ ।

ଆଜି ଆମେ ଜାଣିଥିବା ଭାରତ ଏକ ଆଧୁନିକ ରାଷ୍ଟ୍ର, ଯାହାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସୀମା, ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଏକ ଜଣାଶୁଣା ଜନସଂଖ୍ୟା ରହିଛି । ତେବେ ୫୦୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ, ୨୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ କିମ୍ବା ୫୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଭିନ୍ନ ଥିଲା । ପୃଥିବୀର ଏହି ଅଞ୍ଚଳ, ଯାହାକୁ ଆମେ ପ୍ରାୟତଃ 'ଭାରତୀୟ ଉପମହାଦେଶ' ବୋଲି କହିଥାଉ, ଏହାର ଅନେକ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ନାମ ରହିଛି ଏବଂ ସୀମା ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଛି । ଭାରତର ଅତୀତ ଓ ବିକାଶ ବିଷୟରେ ଆମେ ବିଭିନ୍ନ ସୂତ୍ରରୁ ଜାଣିପାରିବା । ଆସନ୍ତୁ ଜାଣିବା।

ଏ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କର

ଅଧ୍ୟାୟ ଆରମ୍ଭରେ ଭାରତୀୟ ଉପମହାଦେଶର ଭୌତିକ ମାନଚିତ୍ର ଉପରେ ବିଚାର କର । ଏହାର ପ୍ରାକୃତିକ ସୀମା ଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ଯାହା ତୁମେ ଚିଆରି କରିପାରିବ ?

ଇତିହାସ କ୍ରମରେ ଏହାର ବାସିନ୍ଦା ଏବଂ ବାହାରୁ ଆସୁଥିବା ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭାରତକୁ ଅନେକ ନାମରେ ଜଣାଉଥିଲେ । ପ୍ରାଚୀନ ଗ୍ରନ୍ଥ, ଯାତ୍ରୀ ଓ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀଙ୍କ ବିବରଣୀ ଏବଂ ଶିଳାଲେଖରୁ ଏହି ନାମଗୁଡ଼ିକ ଆମ ପାଖକୁ ଆସିଥାଏ ।

ବାସିନ୍ଦା: ଯେଉଁମାନେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ରୁହନ୍ତି ।

କିପରି ଭାବରେ ଭାରତୀୟମାନେ ଭାରତର ନାମ ରଖିଲେ

ଋକ୍ ବେଦ ହେଉଛି ଭାରତର ସବୁଠାରୁ ପ୍ରାଚୀନ ଗ୍ରନ୍ଥ; ଯେପରି କି ଆମେ ଅଧ୍ୟାୟ ୭ରେ ଦେଖିବୁ, ଏହା ଅନେକ ହଜାର ବର୍ଷ ପୁରୁଣା । ଏହା ଉପମହାଦେଶର ଉତ୍ତର-ପଶ୍ଚିମ ଅଞ୍ଚଳକୁ 'ସପ୍ତ ସିନ୍ଧବ' ଅର୍ଥାତ୍ 'ସାତଟି ନଦୀର ଭୂମି' ନାମ ଦେଇଥାଏ। 'ସିନ୍ଧବ' ଶବ୍ଦ 'ସିନ୍ଧୁ'ରୁ ଆସିଛି, ଯାହା ସିନ୍ଧୁ ନଦୀକୁ ବୁଝାଏ, କିମ୍ବା ବେଳେବେଳେ ସାଧାରଣତଃ କୌଣସି ନଦୀକୁ ବୁଝାଏ ।

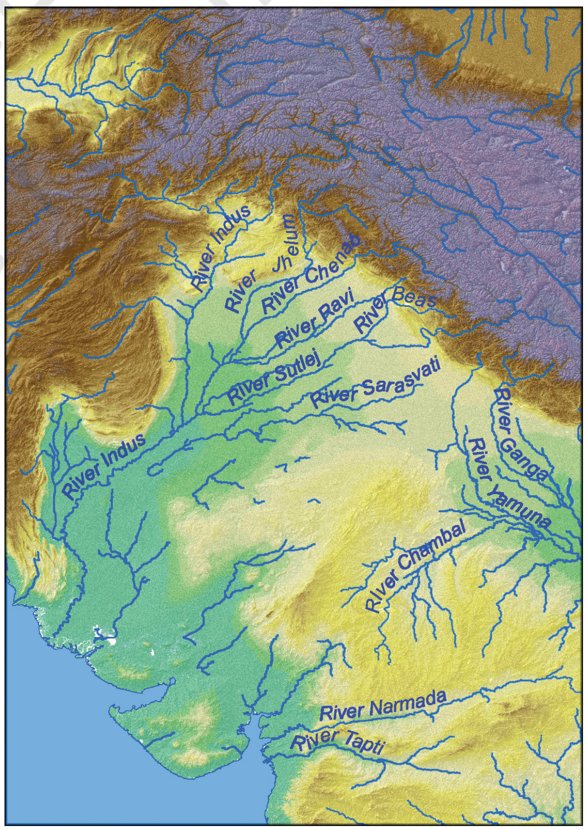

ଚିତ୍ର ୫.୩ । ଭାରତୀୟ ଉପମହାଦେଶର ଉତ୍ତର-ପଶ୍ଚିମ ଅଞ୍ଚଳ

© NCERT not to be republished

ଠିକ୍ ସମୟରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିଲେ ସାହିତ୍ୟରେ ଭାରତର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଞ୍ଚଳର ନାମ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ। ମହାଭାରତ ଭାରତର ଅନ୍ୟତମ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଗ୍ରନ୍ଥ (ଆମେ 'ଆମ ସାଂସ୍କୃତିକ ଐତିହ୍ୟ ଏବଂ ଜ୍ଞାନ ପରମ୍ପରା' ବିଷୟବସ୍ତୁରେ ଏହା ବିଷୟରେ ପଢ଼ିବା)। ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ହେଉଛି, ଏଥିରେ କଶ୍ମିର (ପ୍ରାୟ ଆଜିର କାଶ୍ମୀର), କୁରୁକ୍ଷେତ୍ର (ଆଜି ହରିୟାଣାର କିଛି ଅଂଶ), ବଙ୍ଗ (ବଙ୍ଗଳାର କିଛି ଅଂଶ), ପ୍ରାଗଜ୍ୟୋତିଷ(ପ୍ରାୟ ଆଜିର ଆସାମ), କଚ୍ଛ (ଆଜିର କଚ୍ଛ), କେରଳ (ପ୍ରାୟତଃ ଆଜିର କେରଳ) ଇତ୍ୟାଦି ଅନେକ ଅଞ୍ଚଳକୁ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଛି।

ଆସ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା

ତୁମେ ପୃଷ୍ଠା ୭୯ର ମାନଚିତ୍ରରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି ଅଞ୍ଚଳର ନାମ (ଚିତ୍ର ୫.୪) ଜାଣିଛ କି? ଯାହା ବିଷୟରେ ତୁମେ ଶୁଣିଛ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କର ।

କିନ୍ତୁ ସମଗ୍ର ଭାରତୀୟ ଉପମହାଦେଶର ଏକ ନାମ ଆମେ କେବେ ପାଇଲୁ ? ଯେହେତୁ ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ଗ୍ରନ୍ଥଗୁଡ଼ିକର ସମୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କଷ୍ଟକର, ଏହାର ଉତ୍ତର ଦେବା ସହଜ ନୁହେଁ। ମହାଭାରତରେ 'ଭାରତବର୍ଷ' ଓ 'ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପ' ଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି ଏବଂ ପଣ୍ଡିତମାନେ ସାଧାରଣତଃ ସହମତ ହୁଅନ୍ତି ଯେ ଏହି ମହା କାବ୍ୟ ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବରେ ରଚନା କରାଯାଇଥିଲା ।

ପ୍ରଥମ ଶବ୍ଦ 'ଭାରତବର୍ଷ' ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ସମଗ୍ର ଉପମହାଦେଶ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଏହି ପୁସ୍ତକରେ ଅନେକ ନଦୀ ଏବଂ ଲୋକଙ୍କ ନାମ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅଛି । 'ଭାରତବର୍ଷ'ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି 'ଭରତଙ୍କ ଦେଶ'। 'ଭରତ' ହେଉଛି ଏକ ନାମ ଯାହା ପ୍ରଥମେ ଏହି ତାଲିକାରେ ଦେଖାଯାଏ ଋକ୍ ବେଦ, ଯେଉଁଠାରେ ଏହା ଲୋକମାନଙ୍କର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ବୈଦିକ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ସୂଚିତ କରେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସାହିତ୍ୟରେ 'ଭରତ' ନାମକ ଅନେକ ରାଜାଙ୍କ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ଶବ୍ଦ 'ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପ'ର ଅର୍ଥ ହେଉଛି 'ଜାମୁ ଗଛର ଦ୍ୱୀପ'। ଏହା ପ୍ରକୃତରେ ଭାରତର ଏକ ସାଧାରଣ ବୃକ୍ଷ, ଯାହାକୁ 'ଜମ୍ବୁଲ ଗଛ', 'ମାଲାବାର ଗଛ' ଇତ୍ୟାଦି ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ । 'ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପ' ଅର୍ଥ ଭାରତୀୟ ଉପମହାଦେଶରେ ଆସିଥିଲା ।

ବାସ୍ତବରେ, ଆମେ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ସମ୍ରାଟଙ୍କଠାରୁ ଏକ ଭଲ ସୂତ୍ର ପାଇଥାଉ - ତାଙ୍କ ନାମ ଅଶୋକ ଏବଂ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ପରେ ଭେଟିବା; ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଁ, ଆମେ ତାଙ୍କ ତାରିଖକୁ ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବ ପ୍ରାୟ ୨୫୦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନେଇପାରିବା । ଯେମିତି ଆମେ ଦେଖିବା, ସେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅନେକ ଶିଳାଲେଖ ଛାଡିଗଲେ। ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏରେ ସେ ସମଗ୍ର ଭାରତକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା

© NCERT not to be republished

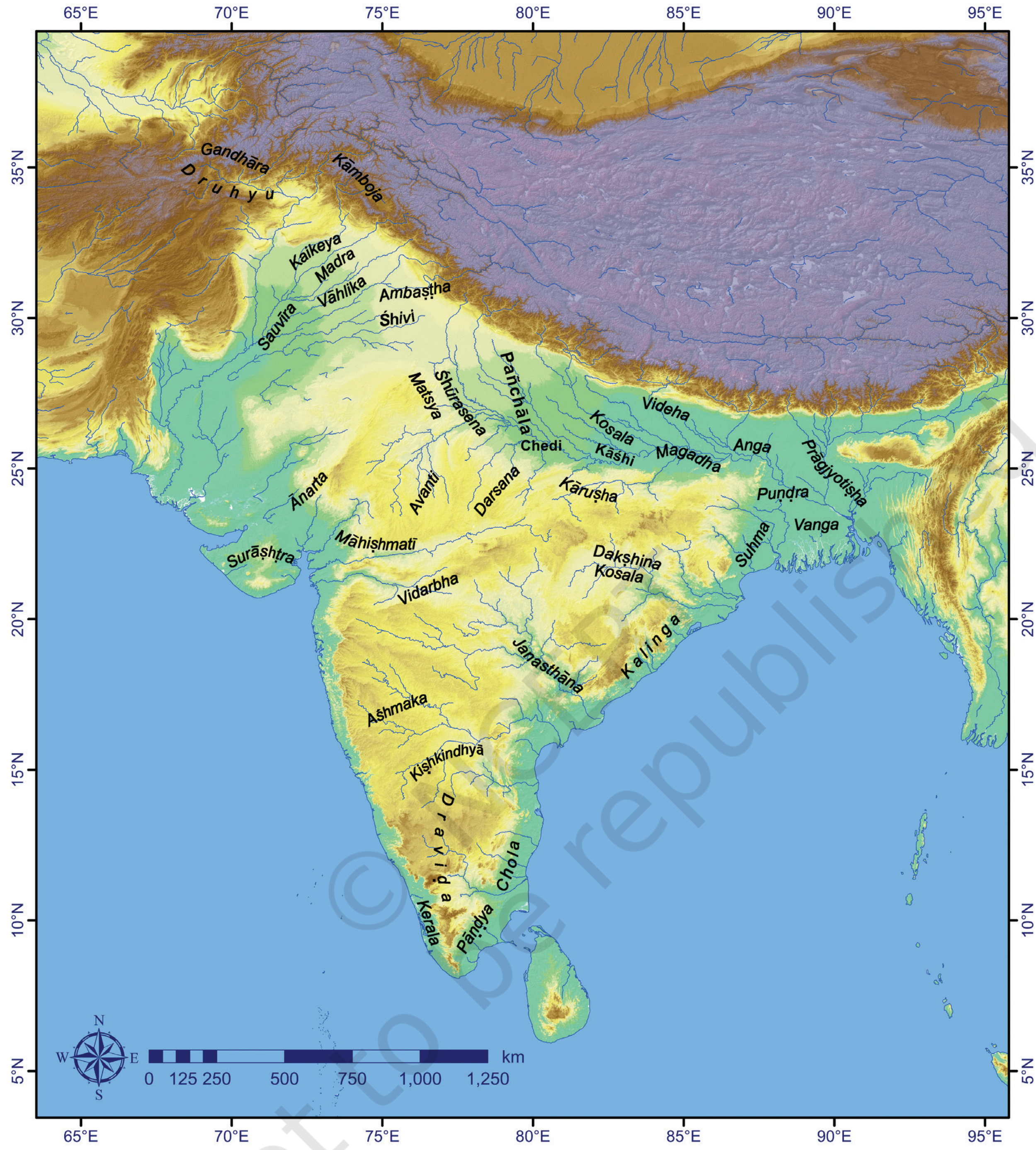

© not to be republished

ଚିତ୍ର ୫.୪ । ମହାବ୍ରତରେ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କେତେକ ଅଞ୍ଚଳର ମାନଚିତ୍ର । (ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ଭାବରେ ପାଠରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି। ତୁମକୁ ସେହି ଅଞ୍ଚଳଗୁଡିକୁ ମନେ ରଖିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଧ୍ୟାନ ଦିଅ ଯେ ସେମାନେ ଉପମହାଦେଶର ସମଗ୍ର ଭୂଗୋଳକୁ କିପରି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରନ୍ତି ।

କରିବା ପାଇଁ ସମାନ ନାମ 'ଜମ୍ବୁଦ୍ୱିପ' ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ସେତେବେଳେ ବାଂଲାଦେଶ, ପାକିସ୍ତାନ ଏବଂ ଆଫଗାନିସ୍ତାନର କିଛି ଅଂଶ ସାମିଲ ଥିଲା ।

ଏହାର କିଛି ଶତାବ୍ଦୀ ପରେ ଭାରତୀୟ ଉପମହାଦେଶ ପାଇଁ ସାଧାରଣତଃ ବ୍ୟବହୃତ ନାମ ହେଲା 'ଭାରତ'। ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ବିଷ୍ଣୁ ପୁରାଣ ନାମକ ଏକ ପ୍ରାଚୀନ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଆମେ ପାଉ:

> ଉତ୍ତରଂ ଯତ୍ ସମୁଦ୍ରସ୍ୟ ହିମାଦ୍ରେଶ୍ଚୈବ
> ଦକ୍ଷିଣମ୍ ବର୍ଷଂ ତତ୍ ଭାରତଂ ନାମ ...
> "ଯେଉଁ ଦେଶ ସମୁଦ୍ରର ଉତ୍ତରରେ ଓ ହିମାଳୟପର୍ବତର
> ଦକ୍ଷିଣରେ ଅବସ୍ଥିତ ତାହାକୁ ଭାରତ କୁହାଯାଏ ।"

ଏହି ନାମ 'ଭାରତ' ଆଜି ବି ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଛି । ଉତ୍ତର ଭାରତରେ ଏହା ସାଧାରଣତଃ 'ଭାରତ' ନାମରେ ଲେଖାଯାଇଥିବା ବେଳେ ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତରେ ଏହା ପ୍ରାୟତଃ 'ଭାରତମ୍' ଭାବରେ ଲେଖାଯାଇଥାଏ ।

ଏ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କର

ତୁମେ ହିମାଳୟ'କୁ ଚିହ୍ନଟ କରିଛ କି ? ଭାରତର ଏହି ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣନା ଠିକ୍ ବୋଲି ତୁମେ ଭାବୁଛ କି ?

ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ, ଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଭାରତ ପାଇଁ ସମାନ ସଂଜ୍ଞା ଅବଲମ୍ବନ କରାଯାଇଛି। ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ପ୍ରାଚୀନ ତାମିଲ ସାହିତ୍ୟର ଏକ କବିତା, ପ୍ରାୟ ୨,୦୦୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ, ଜଣେ ରାଜାଙ୍କ ପ୍ରଶଂସାରେ ରଚିତ, ଯାହାଙ୍କ ନାମ "ଦକ୍ଷିଣରେ [କେପ] କୁମାରୀଙ୍କ ଠାରୁ, ଉତ୍ତରରେ ଥିବା ମହାନ ପର୍ବତରୁ, ପୂର୍ବ ଏବଂ ପଶ୍ଚିମରେ ସମୁଦ୍ରରୁ ଜଣାଶୁଣା ..." ଏବେ ତୁମେ 'ଉତ୍ତରରେ ଥିବା ମହାନ ପର୍ବତ'କୁ ଚିହ୍ନିପାରିବ ଏବଂ 'କେପ କୁମାରୀ'ଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିବା କଷ୍ଟକର ହେବ ନାହିଁ । ଲାଗୁଛି ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଭୂଗୋଳକୁ ଭଲ ଭାବରେ ଜାଣିଥିଲେ !

© NCERT not to be republished

ଭୁଲ ନାହିଁ

ପ୍ରଥମେ ଇଂରାଜୀରେ ଲେଖାଯାଇଥିବା ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନରେ ଆରମ୍ଭରେ 'ଇଣ୍ଡିଆ, ଅର୍ଥାତ୍ ଭାରତ' ଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଛି । ସେହିଭଳି ସମ୍ବିଧାନର ହିନ୍ଦୀ ସଂସ୍କରଣରେ ମଧ୍ୟ ଏହା 'ଭାରତ ଆର୍ଥତ୍ ଇଣ୍ଡିଆ' ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି ।

ଆସ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା

ଚିତ୍ର ୫.୫ (ପୃଷ୍ଠା ୮୨)ରେ ଥିବା ମୂଳ ସମ୍ବିଧାନର ପ୍ରଥମ ପୃଷ୍ଠାର ଏହି ପୁନଃପ୍ରକାଶନରେ ତୁମେ 'ଇଣ୍ଡିଆ, ଅର୍ଥାତ୍ ଭାରତ' ଶବ୍ଦ ବାହାର କରିପାରିବେ କି ?

ସମ୍ବିଧାନ:

ଏକ ଦସ୍ତାବିଜ ଯେଉଁଥିରେ ମୌଳିକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ଏକ ରାଷ୍ଟ୍ରର ନିୟମଗୁଡ଼ିକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ସପ୍ତମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢାଯାଉଥିବା ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନ ୧୯୫୦ ମସିହାରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିଲା ।

ବିଦେଶୀ କିପରି ଭାରତର ନାମ ଦେଲେ

ପ୍ରଥମ ବିଦେଶୀମାନେ ଯିଏ ଭାରତ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ ସେମାନେ ଥିଲେ ଇରାନର ପ୍ରାଚୀନ ବାସିନ୍ଦା ପାରସୀ । ଖ୍ରୀଷ୍ଟପୂର୍ବଷଷ୍ଠ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଜଣେ ପାରସୀ ସମ୍ରାଟ ସାମରିକ ଅଭିଯାନ ଆରମ୍ଭ କରି ସିନ୍ଧୁ ନଦୀର ଅଞ୍ଚଳକୁ ନିଜ ନିୟନ୍ତ୍ରଣକୁ ନେଇଥିଲେ, ଯାହାକୁ ଆମେ ଦେଖିଥିଲୁ ଯେ ପୂର୍ବରୁ 'ସିନ୍ଧୁ' କୁହାଯାଉଥିଲା । ତେଣୁ ଏଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କିଛି ନାହିଁ ଯେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ରେକର୍ଡ ଏବଂ ପଥର ଶିଳାଲେଖରେ ପାରସୀମାନେ ଭାରତକୁ 'ହିନ୍ଦ', 'ହିଦୁ' କିମ୍ବା 'ହିନ୍ଦୁ' ବୋଲି ସମ୍ବୋଧିତ କରିଥିଲେ, ଯାହା କି 'ସିନ୍ଧୁ' ଭାଷାରେ ରୂପାନ୍ତରିତ। (ମନେରଖ ଯେ ପ୍ରାଚୀନ ପାରସୀ ଭାଷାରେ 'ହିନ୍ଦୁ' ଏକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୌଗୋଳିକ ଶବ୍ଦ; ଏହା ଏଠାରେ ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମକୁ ସୂଚିତ କରେ ନାହିଁ ।)

ଏହି ପାରସୀ ସୂତ୍ରକୁ ଆଧାର କରି ପ୍ରାଚୀନ ଗ୍ରୀକମାନେ ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ନାମ 'ଇଣ୍ଡୋଇ' ବା 'ଇଣ୍ଡିକେ' ରଖିଥିଲେ । ଏହି ଅକ୍ଷର ସେମାନଙ୍କ ଗ୍ରୀକ୍ ଭାଷାରେ ନଥିବାରୁ ସେମାନେ 'ହିନ୍ଦୁ'ର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅକ୍ଷର 'ହ' ଛାଡି ଦେଇଥିଲେ ।

Sindhu → Hindhu → Indoi / Indike

ପ୍ରାଚୀନ ଚୀନ୍ ମଧ୍ୟ ଭାରତ ସହ ଯୁକ୍ତ ଥିଲା । ଅନେକ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ସେମାନେ ଭାରତକୁ 'ୟିଣ୍ଟୁ' ବା 'ୟିନ୍ଦୁ' ବୋଲି ସମ୍ବୋଧିତ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଶବ୍ଦଟି ମଧ୍ୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଢଙ୍ଗରେ 'ସିନ୍ଧୁ'ରୁ ଆସିଛି:

Sindhu → Hindhu → Indu → YIndu

© NCERT not to be republished

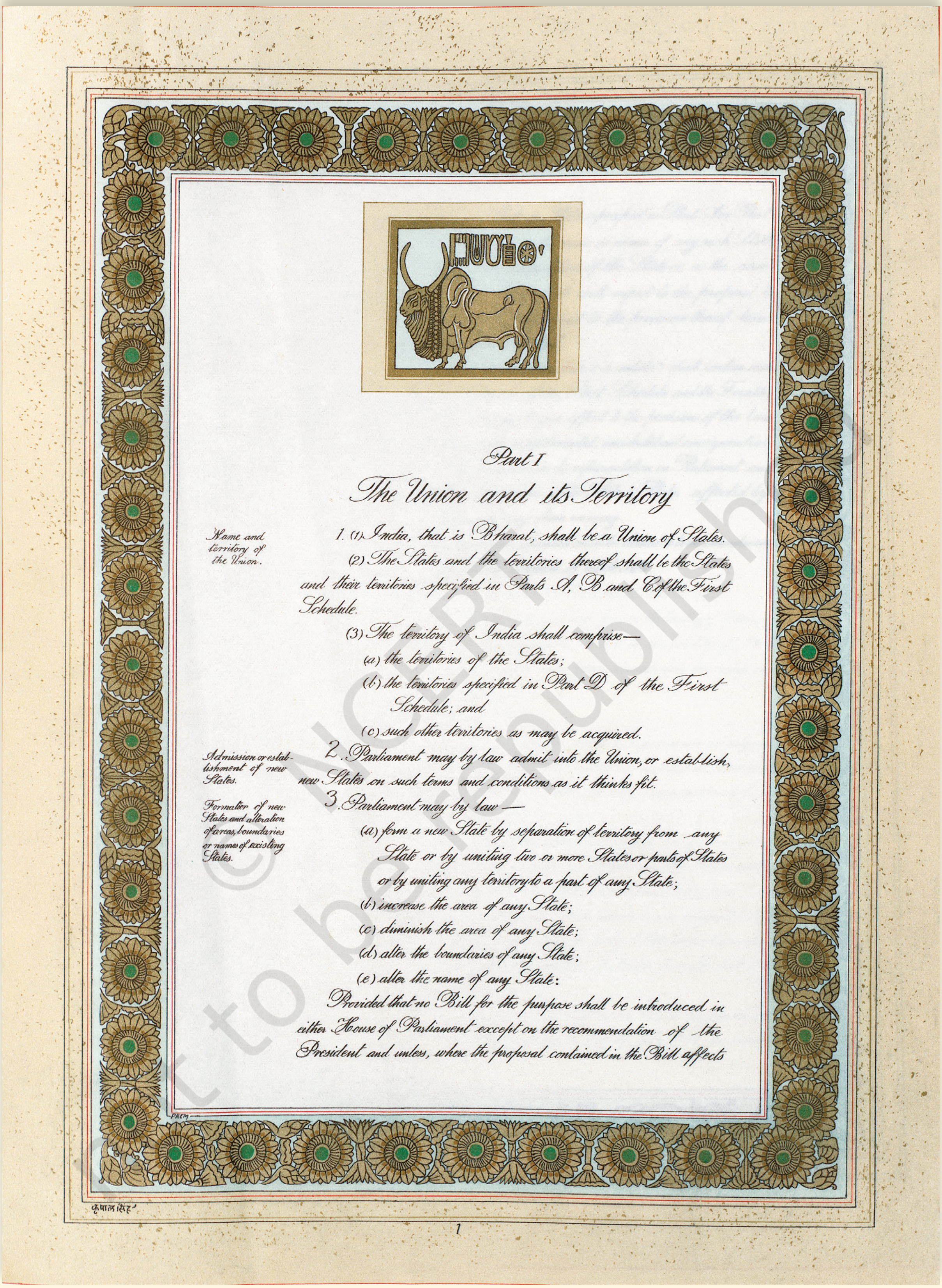

Part I

The Union and its Territory

Name and territory of the Union.

1. (1) India, that is Bharat, shall be a Union of States.

(2) The States and the territories thereof shall be the States and their territories specified in Parts A, B and C of the First Schedule.

(3) The territory of India shall comprise—

(a) the territories of the States;

(b) the territories specified in Part D of the First Schedule; and

(c) such other territories as may be acquired.

Admission or establishment of new States.

2. Parliament may by law admit into the Union, or establish, new States on such terms and conditions as it thinks fit.

Formation of new States and alteration of areas, boundaries or names of existing States.

3. Parliament may by law—

(a) form a new State by separation of territory from any State or by uniting two or more States or parts of States or by uniting any territory to a part of any State;

(b) increase the area of any State;

(c) diminish the area of any State;

(d) alter the boundaries of any State;

(e) alter the name of any State:

Provided that no Bill for the purpose shall be introduced in either House of Parliament except on the recommendation of the President and unless, where the proposal contained in the Bill affects

1

© NCERT not to be republished

ଚିତ୍ର ୫.୫ । ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ପ୍ରଥମ ପୃଷ୍ଠା (ଉତ୍ସ: ଭାରତର ମୂଳ ସମ୍ବିଧାନର ପୁନଃମୁଦ୍ରଣ, ସଂସ୍କୃତି ମନ୍ତ୍ରଣାଳୟ, ଭାରତ ସରକାର, ୨୦୦୦)

ଭୁଲ ନାହିଁ

ଜୁଆନଜାଙ୍ଗ (ପୂର୍ବରୁ ହୁଏନ୍ ସାଙ୍ଗ, ସୁଆନ୍ ସାଙ୍ଗ ଇତ୍ୟାଦି କୁହାଯାଏ) ଖ୍ରୀଷ୍ଟୀୟ ସପ୍ତମ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଚୀନରୁ ଭାରତକୁ ଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ । ସେ ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନ ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ, ପଣ୍ଡିତମାନଙ୍କୁ ଭେଟିଥିଲେ, ବୌଦ୍ଧ ପୁସ୍ତକ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ ଏବଂ ୧୭ ବର୍ଷ ପରେ ଚୀନକୁ ଫେରିଥିଲେ। ସେଠାରେ ସେ ନିଜ ସହ ନେଇଥିବା ପାଣ୍ଡୁଲିପିଗୁଡ଼ିକୁ ସଂସ୍କୃତରୁ ଚାଇନିଜ ଭାଷାରେ ଅନୁବାଦ କରିଥିଲେ । ଶତାବ୍ଦୀ ଧରି ଚୀନ୍ ର ଅନେକ ପଣ୍ଡିତ ଭାରତ ଗସ୍ତରେ ଆସିଥିଲେ। ।

ଆଉ ଏକ ଚାଇନିଜ ଶବ୍ଦ, ଯାହା 'ସିନ୍ଧୁ'ରୁ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି, ତାହା ହେଲା 'ତିଆନ୍ଝୁ'; କିନ୍ତୁ ଏହି ଶବ୍ଦକୁ 'ଦିବ୍ୟ ଗୁରୁ' ଭାବରେ ମଧ୍ୟ ବୁଝାଯାଇପାରେ। ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ଦେଶ ଭାବରେ ଭାରତ ପ୍ରତି ପ୍ରାଚୀନ ଚୀନର ସମ୍ମାନ ଏହି ଶବ୍ଦରୁ ପ୍ରତିଫଳିତ ।

ତୁମେ ବୋଧହୁଏ 'ହିନ୍ଦୁସ୍ତାନ' ନାମକ ଏକ ଶବ୍ଦ ସହିତ ବେଶ୍ ପରିଚିତ, କିନ୍ତୁ ତୁମେ ଜାଣିନଥିବ ଯେ ଏହା ପ୍ରାୟ ୧୮୦୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଏକ ଫାର୍ସି ଶିଳାଲେଖରେ ପ୍ରଥମେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିଲା ! ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଭାରତୀୟ ଉପମହାଦେଶକୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବା ପାଇଁ ଭାରତର ଅଧିକାଂଶ ଆକ୍ରମଣକାରୀ ଏହି ଶବ୍ଦ ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ ।

ଆସ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା

ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ନାମର ଏହି ସାରଣୀକୁ ତୁମେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିପାରିବେ କି ?

ପର୍ସିଆନ	
ଗ୍ରୀକ	
ଲାଟିନ୍	ଇଣ୍ଡିଆ
ଚାଇନିଜ	
ଆରବୀ ଓ ଫାର୍ସି	
ଇଂରାଜୀ	ଇଣ୍ଡିଆ
ଫ୍ରେଞ୍ଚ	ଇଣ୍ଡେ

© NCERT not to be republished

ଆମେ ଆଗକୁ ବଢ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ...

- ଭାରତ ଏକ ପ୍ରାଚୀନ ଭୂମି, ଯାହାର ଇତିହାସରେ ଅନେକ ନାମ ରହିଛି ।
- ଭାରତର ପ୍ରାଚୀନ ବାସିନ୍ଦାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ନାମ ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା 'ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପ' ଏବଂ 'ଭାରତ' ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏହା ବ୍ୟାପକ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଅଧିକାଂଶ ଭାରତୀୟ ଭାଷାରେ ଏହାର ନାମ ଭାରତ ଅଟେ ।
- ଭାରତକୁ ଆସୁଥିବା ବିଦେଶୀ ପର୍ଯ୍ୟଟକ ବା ଆକ୍ରମଣକାରୀମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ସିନ୍ଧୁ ବା ଇଣ୍ଡୁ ନଦୀରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ନାମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ; ଫଳରେ 'ହିନ୍ଦୁ', 'ଇଣ୍ଡୋଇ' ଏବଂ ଶେଷରେ 'ଇଣ୍ଡିଆ' ଭଳି ନାମ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା ।

ପ୍ରଶ୍ନ, କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଏବଂ ପ୍ରକଳ୍ପ

୧. ଅଧ୍ୟାୟ ଆରମ୍ଭରେ ଉଦାହରଣର ଅର୍ଥ କ'ଣ ହୋଇପାରେ ସେ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କର ।

୨. ଭୁଲ୍ କିମ୍ବା ଠିକ୍ ?

- ରକ୍ ବେଦରେ ଭାରତର ସମଗ୍ର ଭୂଗୋଳ ବିଷୟରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।
- ସମଗ୍ର ଉପମହାଦେଶର ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛି ବିଷ୍ଣୁପୁରାଣ ।
- ଅଶୋକଙ୍କ ସମୟରେ 'ଜମ୍ବୁଦ୍ୱୀପ'ରେ ଆଜିର ଭାରତ, ଆଫଗାନିସ୍ତାନର କିଛି ଅଂଶ, ବାଂଲାଦେଶ ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନର କିଛି ଅଂଶ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା ।
- ମହାଭାରତରେ କାଶ୍ମୀର, କଚ୍ଛ ଓ କେରଳ ସମେତ ଅନେକ ଅଞ୍ଚଳର ତାଲିକା ରହିଛି ।
- 'ହିନ୍ଦୁସ୍ତାନ' ଶବ୍ଦଟି ୨୦୦୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଏକ ଗ୍ରୀକ୍ ଶିଳାଲେଖରେ ପ୍ରଥମେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିଲା ।
- ପ୍ରାଚୀନ ପାରସୀ ଭାଷାରେ 'ହିନ୍ଦୁ' ଶବ୍ଦ ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମକୁ ବୁଝାଏ ।
- ବିଦେଶୀ ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନେ ଭାରତକୁ ଦେଇଥିବା ଏକ ନାମ ହେଉଛି 'ଭାରତ'।

୩. ଯଦି ତୁମେ ପ୍ରାୟ ୨,୦୦୦ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ ହୋଇଥାନ୍ତ ଏବଂ ଆମ ଦେଶର ନାମ ରଖିବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଥାନ୍ତ, ତେବେ ତୁମେ କେଉଁ ନାମ ଚୟନ କରିଥାନ୍ତ ଏବଂ କାହିଁକି ? ତୁମ କଳ୍ପନାର ବ୍ୟବହାର କର !

v. ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାନ୍ତରୁ ଲୋକମାନେ ଭାରତକୁ କାହିଁକି ଯାତ୍ରା କରୁଥିଲେ? ଏତେ ଲମ୍ବା ଯାତ୍ରା କରିବାରେ ସେମାନଙ୍କର ପ୍ରେରଣା କ'ଣ ହୋଇପାରେ ? (ସଙ୍କେତ: ଅତି କମରେ ଚାରି କିମ୍ବା ପାଞ୍ଚଟି ପ୍ରେରଣା ହୋଇପାରେ)

© NCERT not to be republished